

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกรลูกค้านานาชาติเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ชกส.) และเกษตรกรรายตัว

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาระียบเทียบถึงลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมบางประการ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร อันได้แก่ สหกรณ์และกลุ่มลูกค้านานาชาติเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กับเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสถาบัน (เกษตรกรรายตัว)

หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 7 ของตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา ได้ถูกเลือกขึ้นเป็นสถานที่ทำการวิจัย ได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดาก่อนเป็นวิธีในการคัดเลือกตัวอย่าง และใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีการในการรวบรวมข้อมูล โดยได้ออกไปสัมภาษณ์เกษตรกรในต้นเดือนเมษายน 2528 เป็นเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ 42 คน เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ชกส. 43 คน และเกษตรกรรายตัว 54 คน กลุ่มตัวอย่างที่ได้มีเป็นจำนวนทั้งสิ้น 139 คน

จากการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พบความแตกต่างทางสถิติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีสิ่งอำนวยความสะดวก การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร การใช้สินเชื่อเกษตรกร และการขายผลผลิต โดยเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ชกส. มีสิ่งอำนวยความสะดวก การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร และการให้สินเชื่อเกษตรกรมากที่สุด เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์มีการขายผลผลิตมากที่สุด ความแตกต่างใน 4 ลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางสถิติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มลูกค้า ชกส. มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดีที่สุดในรองลงมาได้แก่ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ และเกษตรกรรายตัว ตามลำดับ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม พบความแตกต่างทางสถิติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อในงานส่งเสริม และการ

ใช้ความรู้แผนใหม่ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ชกส. มีการติดต่อไปงานส่งเสริม และการใช้ความรู้แผนใหม่มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์และ เกษตรกรรายตัว ตามลำดับ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า คำนวณการศึกษา ระดับการศึกษาสูงสุด ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ มาตรฐานความเป็นอยู่ การมีสิ่งอำนวยความสะดวก การหาความรู้ทางโสตทัศนูปกรณ์ การใช้สินเชื่อกเกษตร และการขายผลผลิต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ กลุ่มลูกค้า ชกส. และเกษตรกรรายตัว

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาถึงอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า การหาความรู้ทางโสตทัศนูปกรณ์ การขายผลผลิต การมีสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับการศึกษาสูงสุด การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร การเดินทางออกไปนอกถิ่นฐาน การใช้สินเชื่อกเกษตร สถานภาพของการถือครองที่ดิน มาตรฐานความเป็นอยู่ การได้รับชลประทานและการมีอาชีพรอง สามารถทำนายผลของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ถึงร้อยละ 89.66 โดยตัวแปรดังกล่าว ถูกดึงเข้าไปในสมการลดถอยโดยเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ปัจจัย พบว่าปัจจัยกลุ่มที่หนึ่งเกี่ยวข้องกับมาตรฐานความเป็นอยู่ การหาความรู้ทางโสตทัศนูปกรณ์ การมีสิ่งอำนวยความสะดวก การศึกษา และการเดินทางออกไปนอกถิ่นฐาน ปัจจัยกลุ่มนี้อาจเรียกว่า คุณภาพชีวิต ซึ่งอธิบายความแปรปรวนของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้ร้อยละ 27.6 ปัจจัยกลุ่มที่สองเกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร และการใช้สินเชื่อกเกษตร ปัจจัยกลุ่มนี้อาจเรียกว่า เศรษฐกิจที่มีส่วนสนับสนุนการผลิต ซึ่งอธิบายความแปรปรวนของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้ร้อยละ 13.8 ปัจจัยกลุ่มที่สามเกี่ยวข้องกับที่ดินและการขายผลผลิต ปัจจัยนี้อาจเรียกว่า ทรัพยากรที่ดิน ซึ่งอธิบายความแปรปรวนของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้ร้อยละ 12.2

ผลของการวิจัยนี้ ชี้ให้เห็นว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มลูกค้า ชกส.) มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า เกษตรกรรายตัว ซึ่งอาจจะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปได้ว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมน่าจะเกี่ยวข้องกับการเข้าเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร เกษตรกรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ (เกษตรกรรายตัว) ไม่อาจได้รับการหรือไม่สนใจที่จะเข้ารับบริการจากสถาบันเกษตรกร ซึ่งในการแก้ปัญหาอาจทำได้โดยการเปิดโอกาสให้เกษตรกรรายตัว ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์หรือกลุ่มลูกค้า ชกส. รวมทั้งการปรับปรุงการดำเนินงานของสถาบันดังกล่าว ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อดึงดูดใจให้เกษตรกรรายตัวเข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ABSTRACT

Socio-economic Status of Farmer Members of the Agricultural Cooperatives, the Bank of Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC) and Individual Farmers

The study aims at comparing the socio-economic status and some aspects concerned with social change among the three groups of farmers : the farmer members of the agricultural cooperatives, the farmer members of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (the BAAC's farmer members) and the individual farmers (those who are not the member of the agricultural cooperatives and the BAAC's farmer groups).

The 1st, 4th, 5th and 7th villages of Kampanghet subdistrict in Rattaphum district, Songkhla province, were selected as study areas. The simple random sampling was employed and personal interviews were used in preference to a mailed questionnaire. Of the 139 interviews, 42 were the cooperatives farmer members 43 were the BAAC's farmer members and 54 were the individual farmers.

In this study significant differences were observed for the variables included in the socio-economic status as : material possession, farm mechanization, credit orientation and farm product sale. It was evident that the BAAC's farmer members were ranked first farm the top level of material possession, farm mechanization and credit orientation while the cooperative farmer members of farm product sale among the three farmer groups.

Differences in those previously mentioned variables resulted in significant difference in the socio-economic status. It was evident that the BAAC's farmer members, cooperatives farmer members and individual farmers were ranked first, second and third respectively from the top level of socio-economic status.

In regard to some aspects of social change, significant differences were observed for extension contact and use of improved farm practices. The BAAC's farmer members, cooperatives farmer members and individual farmers were ranked first, second and third respectively from the top level of extension contact and use of improved farm practices.

In correclation analysis, the result showed that the education index, the highest level of formal education, literacy, standard living, material possession, mass media exposure, credit orientation and farm products sale were positively correlated with socio-economic status of the cooperative farmer members, the BAAC's farmer members and the individual farmers.

In the regression analysis, it was found that 89.66 percent of the variation in socio-economic status can be accounted for the combined effect of mass media exposure, farm product sale, material possession, the highest level of formal education, farm mechanization, urban contact, credit orientation, tenure status, standard living, irrigation accessity and minor occupation respectively.

In factor analysis, it was evident that factor 1 had very high loadings in standard living, mass media exposure, material possession, education and urban contact. This might be called "quality of living" and accounted for 27.6 percent of the socio-economic variation. Factor 2 had very high loadings in farm mechanization and credit orientation. This might be called "economy to support farm production" and accounted for 13.8 percent of the variation. Factor 3 had very high loadings in land and farm product sale. This might be called "land resources" and accounted for 12.2 percent.

From this investigation, it is evident that the farmers who belong to the farmer organizations (cooperatives and BAAC's farmer groups) are higher in socio-economic status than the individual farmers. This might be reflected a positive correlation between the membership and socio-economic status. The individual farmers with lower level of socio-economic status might not access to services provided by the farmer organization or might not be interested in becoming members of those organizations. It is strongly suggested that there is a need for solving these problems by providing more opportunities for membership application and increasing more efficiency in business management in order to provide incentives for those individual farmers.